

Förord

I **Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik** ligger den nordiska och kontinentaleuropeiska didaktiktraditionen primärt till grund för texter som publiceras och i focus står vetenskapliga studier om undervisning och bildning. Samtliga artiklar granskas av två oberoende granskare, samt av redaktionen. Vi kan nu presentera tidskriftens andra nummer – Nr 1, 2016.

Tidskriftens första artikel är skriven av *Jonas Aspelin* och problematiserar den pedagogiska relationens gränser i form av begreppen närhet och distans. Diskussionen hämtar stöd i Bubers, Ziehes och Biestas teorier, där relationen mellan polerna belyses och problematiseras. Artikeln föreslår att relationskompetens lokaliseras till mellanrummet, eller gränssytan, mellan närhet och distans, d.v.s. att det snarare handlar om att utveckla en väl-differentierad än en nära relation mellan lärare och elev.

I den andra artikeln analyserar och diskuterar *Steen Becke* och *Michael Paulsen* den danska gymnasierformen 2005 utifrån ämnena samhällskunskap, danska och fysik. De menar att gymnasierformen till vissa delar fått konsekvenser för undervisningen genom att ett socialkonstruktivistiskt synsätt fått större utrymme i jämförelse med ett mer objektivistiskt synsätt. Däremot har exempelvis kreativitet, tillämpning, och tvärdisciplinaritet inte påverkats nämnvärt. Ytterligare ett fokus som belyses är lärarnas hänsynstagande till elevernas olikheter.

Tidskriftens tredje artikel är skriven av *Siv Saarukka* och behandlar lärares förväntningar på rektors ledarskap i skolan. Resultaten visar att lärares förväntningar på rektor omfattar ledarförmåga som anknyter till rektor som person, rektors professionella ledarskap och rektors ledarposition. Rektor förväntas skapa gynnsamma verksamhetsförutsättningar för lärarnas undervisning, närmast genom att ansvara för en god arbetsmiljö och arbeta för en pedagogisk verksamhetskultur. Medarbetarskap uppmärksammas ur ett kollegialt perspektiv och verksamhetskultur i skolan identifieras som en helhet av skrivna och oskrivna regler. Den gemensamma nämnaren i rektors ledarskap, skolans medarbetarskap och verksamhetskulturen är det relationella i skolsamfundet. I fråga om lärares förväntningar på rektor gäller det relationella ledarskapet, i medarbetarskap framträder de kommunikativa relationerna som betydelsefulla, och i verksamhetskulturen de samverkande relationerna.

Slutligen diskuterar *Göran Brante* i sin artikel gränser och anspråk i allmän didaktik och ämnesdidaktik. Han visar att faktorer som förekommer i tre ämnesdidaktiska texter snarast också är att betrakta som allmänt didaktiska till sin karaktär. Det antas därmed att begreppet ämnesdidaktik eventuellt inte är stringent och tydligt nog för att kunna komplettera eller ersätta begreppet allmän didaktik. Författaren menar att ett förenklande av nödvändiga kunskapsanspråk och ett icke-erkännande av andra kunskapsområden än ämnesdidaktik, kan innebära och upplevas som en begränsning och förenkling av didaktiker. Om det inte förekommer någon specifik skillnad mellan vad allmän didaktik och ämnesdidaktik framhäver som det väsentliga i planering och genomförande av undervisning går det att ifrågasätta om det är gynnsamt för lärarutbildning, lärare och skola att bägge begreppen används.

Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik har också för första gången debattsidor. Det är *Torbjörn Tännsjö* som debatterar frågan om värdegrundens vara eller icke vara i ett läroplans- och skolperspektiv. *Gunnar Falkemark* har författat ett genmäle under rubriken "Den ofrånkomliga värdegrunden" liksom *Olof Franck* som ger svar under rubriken "Värdegrund i vardande: en rekonstruktiv analys. *Torbjörn Tännsjö* besvarar dessa inlägg och håller, trots de två svarande debattörernas inlägg, fast vid sin tes att värdegrunden bör rivas upp.

Jörgen Dimenäs
Huvudredaktör

Silwa Claesson
Ansvarig utgivare